

DE TOREN VAN OLDEBOORN

Touwtjessnijders en Torenmeters

Waar het door komt: door het denderende moderne verkeer of waardoor dan ook — het wil ons voorkomen, dat in de laatste paar tientallen jaren veel meer dan daarvóór sprake is van restauratie van oude gebouwen, die met den ondergang worden bedreigd.

Dit is ook het geval met den Oldeboornschen kerktoren, die zoo bouwvallig werd.

Wij hadden van dezen toren ook nog om een andere reden melding kunnen maken, want het is ruim tweehonderd jaren geleden, dat hij werd gebouwd in al zijn hoogte om tot een baken te dienen voor degenen, die het Friesche meerengebied zouden bevaren.

De toren is tamelijk hoog en ver in het wijde landschap zichtbaar. Hij maakt door zijn open bovenbouw en slanken vorm een inderdaad sierlijken indruk.

Aan den bouw van dezen toren is een aardig verhaaltje verbonden. Toen de Roomsche kerk in Leeuwarden nog niet den hoogsten toren in deze provincie gebouwd had, bezat het dorp Tzum den hoogsten toren. Daarop gingen de Tzummern niet weinig trotsch.

Toen nu de Oldeboorners een toren gingen bouwen, wilden zij den Tzummern den loef afsteken en zonden een paar mannen erop uit om den langen Jan van Tzum te meten.

Maar de Tzummern hadden het spelletje in de gaten. Zij lieten de Oldeboorners meten en toen dezen met hun werk klaar waren, werden zij uitgenoodigd om wat te gebruiken in de kosterswoning.

De heeren, die nog een lange reis voor den boeg hadden, vonden dat erg vriendelijk en aanvaardden gaarne het aanbod.

Maar — toen togen de slimme Tzummern aan den arbeid; terwijl zij de Oldeboorners bij den maaltijd gezellig aan den praat hielden, sneed de kostersvrouw een stuk van het touw af.

De Oldeboorners lachten op den terugweg om die domme Tzummern. Maar wie het laatst licht, licht het best!

De Oldeboornsche toren was klaar en de Oldeboorners gingen er groot op, dat hun toren langer was dan die van Tzum, hetgeen de bewoners van dat dorp weer tegenspraken.

Toen kwam de geschiedenis van het touwtje uit en sedert noemt de Friesche volksmond de Oldeboorners: *Torenmeters en de Tzummern: Touwtjessnijders.*

ST.

FAMILIEJUWEEL

't Was moeilijk, zich de familie Rozelaar voor te stellen zónder Elizabeth. Zij alléén bleef ongetrouwd van zes broers en zusters, de andere vijf hadden, wat vroeger of wat later, hun bestemming in 't huwelijk gevonden. Doch dit sloot niet in, dat ze Elizabeth aan haar lot overlieten. Er kon in de vijf gezinnen niets van belang gebeuren, of men riep haar er bij, had haar noodig.

Geen enkele bezoeker verbaasde er zich ooit over, dat zij, bij broers en zwagers, deel uitmaakte van den huiselijken kring, dat zusters en schoonzusters haar raadpleegden in elke moeilijkheid, die moest worden opgelost of overwonnen.

„Tante Liesbeth” noemden haar de oudere neven en nichten, „tante Bé” zeiden de kleintjes. In tafeltoespraken, bij bijzondere gelegenheden, heette zij „'t familiejuweel,” maar men sprak onder elkaar óók wel eens on-eerbiedig van „'t familiestuk.”

Zoo iets dus als een ouderwetsch geworden kast of een antieke klok. Doch die stijgen met de jaren meestal in waarde, terwijl dat bij tante Liesbeth toch eigenlijk niet het geval was.

Omdat niemand haar tot zijn bijzonder bezit scheen begeerd te hebben, deden nu állen hun rechten op haar gelden.

Allen tenminste, die tot de familie Rozelaar behoorden. En dat waren er velen.

Nooit kwam Elizabeth in opstand tegen haar leven, al had zij dat soms ánders gewenscht. Ze schikte zich zwijgend in 't bestaan van alléén-gebleven, niet meer jonge vrouw. Stil ging ze haar gang, ook op drukke dagen, in ongewone omstandigheden. Want juist dán had men in de gezinnen van broers en zusters de altijd bereidwillige tante Liesbeth nóódig. Er kon eigenlijk niets van belang plaats vinden of men belde haar op. Zij kende den gang van zaken in ieder huishouden, hield het hoofd koel bij de meest onverwachte gebeurtenissen. Zonder dralen, maar ook zonder overhaasting, nam zij de taak op, waar een ander die moest neerleggen of er niet voor berekend scheen. De voorbereidselen voor een feestelijke bijeenkomst waren bij haar in goede handen, tegen schoonmaakdrukke zag ze niet op, aan 't bed van een zieke of bij de wieg van een jonggeborene scheen wel heel bijzonder haar plaats te zijn.

„Als we tante Liesbeth toch eens niet hadden!” verzuchtte dan de vrouw des huizes, en haar echtgenoot stemde er mee in.

„Tante Bé is niet kwaad, maar ze bemoeit zich met alles,” klaagden soms neven en nichten, als „'t familiejuweel” toonde een eigen meening te hebben en maar niet machinaal over haar hulp liet beschikken.

En allen waren 't er over eens, dat een ongehuwd, vrouwelijk familielid van over de veertig wel eens wat zwaar op de hand wordt en ze vonden het toch wél gelukkig, dat tante geen blijvende huisgenootte was, maar, na haar diensten te hebben bewezen, weer terugkeerde naar eigen woning.

Elizabeth Rozelaar zou ook niet anders hebben gewild. Na den dood van haar ouders huurde ze een paar zonnige vriendelijke kamers in een ruim heerenhuis. Graag ging ze altijd weer terug naar dit verblijf, waar alles bijeen was, wat het kon maken tot een gezellig tehuis: boeken en planten, bloemen en muziek, smaakvol, modern gerief naast de degelijke, practische meubels van vroeger.

Wie Liesbeth bezocht, kon soms niet begrijpen, dat ze

zoo vaak en zoo lang haar kamers verliet om „uit lo-geeren” te gaan; ze zou het toch zeker haast nergens zóó prettig hebben als hier.

Dan glimlachte de bewoonster. „Maar ik ben hier altijd alleen; je hebt soms niet genoeg aan je eigen gezelschap.”

Verdere verklaring gaf ze niet.

De jaren hadden haar verzoend met de gedachte, dat ze geen eigen gezin zou hebben, maar moest opgaan in de belangen van anderen. En die anderen waren toch haar naaste familieleden.

„Ze hield er zich van overtuigd, dat de Voorzienigheid dit lot voor haar had bestemd en ze aan Gods handen moest toevertrouwen haar verderen levensweg. Hij was Heer van de toekomst, ook van de hare.

Toen ze op een lichten zomermorgen enkele grijze haren merkte in haar zachte, bruine vlecht, keek Elizabeth peinzend naar die „teekenen van den nabijden ouderdom.”

„Nu nog wat kraaiepotjes,” bespote zij zichzelf, „dan ben ik pas echt een eerbiedwaardige, bejaarde dame.”

Maar rimpels kon de scherpste blik nog niet ontdekken.

* * *

In 't zelfde huis als Elizabeth Rozelaar, woonde Barto Steele, een slanke man van bij de vijftig. In de morgenuren behartigde hij zijn zaken in de binnenstad, den middag en avond scheen hij naar welgevallen te kunnen besteden. Ongezocht kwam hij nu en dan met zijn huisgenooten in aanraking, bewees haar soms kleine diensten en zoo kon een nadere kennismaking niet uitblijven. Barto Steele was eenzaam geweest, vele jaren achtereen; leed en teleurstelling waren hem niet voorbijgegaan, doch die hadden hem niet bitter gemaakt, slechts dichter bij God gebracht. Hij óók had geprobeerd te berusten in 't alléén zijn; vervulling en vergoeding gevonden in velerlei arbeid.

Totdat hij Elizabeth ontmoette, haar leerde kennen en liefkreeg.

Eens had hij liefgehad, onberedeneerd en heftig, maar pijn en ontgoocheling waren 't eind ervan geweest; nu, na vele jaren, werd eenzelfde gevoel in hem gewekt, doch gelouterd en gereinigd. Door Barto's donker haar liepen breede, grijze strepen, maar zijn hart klopte warm en 't verlangde naar de liefde van de ernstige, stille vrouw, die alleen scheen te leven voor anderen en die hij wilde winnen voor zichzelf.

Er stak een soort storm op in den familiekring der Rozelaars: tante Liesbeth had zich verloofd! Binnenkort, misschien reeds over enkele maanden, ging ze trouwen.

„Zóó gauw al?” vroegen bedenkelijk de ouderen, die haar net noodig hadden voor allerlei kleine diensten.

„Zoo láát nog?” spotten de jongeren, die misschien ook de grijze haren hadden gezien, maar toch tante Bé haar geluk van harte gunden.

„Dat je ons nu opeens voor „een vreemde” in den steek laat,” plaagden de zusters en broers, „we waren er aan gewend, je als 't eigendom der familie te beschouwen. Als ons familiejuweel.”

„Dat juweel wordt nu waardig gezet in 't goud van een gelukkige echtverbintenis,” beweerde een dichterlijk gemoed.

's Avonds van den trouwdag vroeg Barto Steele zijn vrouw: „Heb ik je waarlijk aan je talrijke familie durven ontnemen, liefste?”

„Neen,” — er klonk onderdrukte jubel in de ernstige stem, — „ik blijf bij haar hooren, maar voortaan hoor ik jou het eerste en meeste toe.”

M. VEREN

KONINGINNE-HARING

Koninginne-Haring?...

Wacht eens, daar hebben we meer over gehoord. Prikten er niet voor de spiegelruiten van lunchrooms afschriften van telegrammen? Stond daar niet op vermeld, dat Hare Majesteit de echte Nieuwe Hollandsche Haring had ontvangen?

Inderdaad! Dat is alles juist. Maar wat beteekent dat?... Dat wil ik u graag even vertellen!

Zou het Koninginne-haring zijn?

De visschersschepen van Katwijk, Scheveningen, en Vlaardingen zijn weer naar zee vertrokken, zooals dit telkenjare opnieuw gebeurt. (Zij het ook nu na een maandenlang oponthoud door een conflict tusschen reeders en visschers.) Na het vertrek hangt er over de visschersplaatsen een prikkelende spanning. Welke van de schepen zullen het eerst binnenkomen? En wie zal de beste haring meebrengen?

Het duurt enkele dagen. Dan rijdt de torenwachter door de stad. Er is een schip op komst!

Zoodra het gemeerd ligt, wordt de lading gelost. Vlug slaan kuipers de tonnen met zeebanket open..... Het ziet er goed uit.

Waar is de keurmeester?.....

Daar komt hij. Ton na ton keurt en onderzoekt hij. Nieuwsgierigen drommen samen. Zou de haring erbij wezen?.....

De geheele vangst is gekeurd.

„Niet geschikt!” luidt het oordeel van den deskundige. Jammer. Maar niets aan te veranderen.

De spanning blijft.

Totdat een vaartuig binnenkomt met het beste, dat de zee kan geven op „haring-gebied.”

De wel grove, maar fijn aanvoelende vingers van den keurmeester betasten de malsche vischjes, zoeken er een

Een van de vier Oranjevaatjes